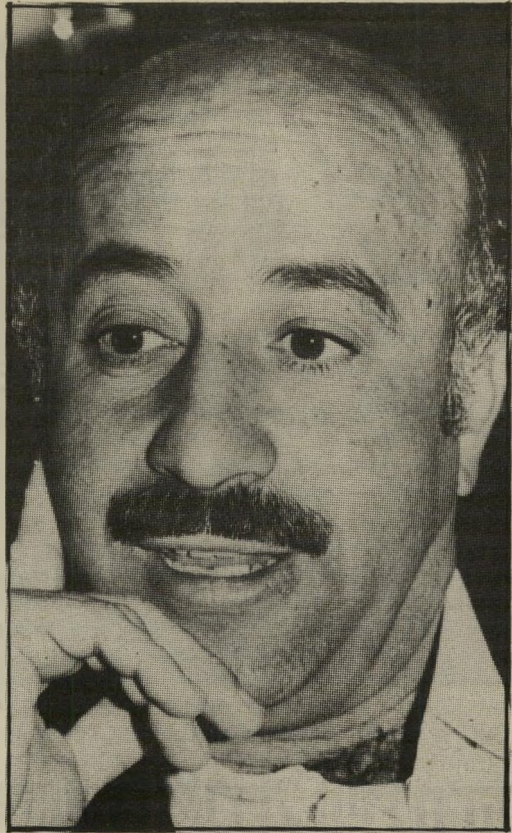

דויד מנע:

„אנו צועקים שאין כסף לטיפול באבטלה!“

מדי שבוע מופיעה הכותרת התורנית, המתריעה בדאגה על מצב האבטלה בארץ. ההולך ומחמיר. לעיתים מתייחסים לכך ממישרד-האוצר באימרות הצפויות. בנוסח: זה המצב - מה לעשות? ולעיתים אפילו לזה לא. עושי הכותרת במישרד-העבודה והרווחה והביטוח-הלאומי ממשיכים במיבצעיה הפירסום שלהם, ועולם כמנהגו נוהג. שוחחתי בסוגיה זאת עם דויד מנע, אחד מששת (!) סמנכ"לי המוסד-לביטוח-לאומי, וביקשתי לדעת מה באמת עושים, או מתכוונים לעשות. הוא ועמיתיו, כדי להתמודד עם הבעיה המאיימת ביותר על מדינת-ישראל.

- **מתי התמנית לתסקירך בביטוח-הלאומי?**
בינאר האחרון, לפני עשרה חודשים.
- **זה נחשב מינוי פוליטי, לא?**
מינוי פוליטי? משה קצב שרהעבודה והרווחה מינה אותי. נכון שאני מקורב אליו.
- **מדוע בחרת דווקא בכיבוד הפוליטי הזה?**
אני בן למישפחה רמת-גנית, מהעשירון הבינוני ומטה. חשבתי על המעניין אותי מספיק כדי לפעול, ועל תחום שבו אני גם מסוגל לפעול. זה השטח שבו בחרתי לפעול בשנים הקרובות.
- **מהי הבעיה, בעצם? הרי היה ברור מלכתחילה שהתוכנית הכלכלית כרוכה בפיטורין. אולי לא נעי רכתם לקראתה בראוי?**
הבעיה היא שמדינות כמו ארצות-הברית או אנגליה, שלחמו באינפלציה, יכלו להרשות לעצמן אמצעים שישראל אינה יכולה להרשות לעצמה. מדוע? בגלל המימון החברתי העדין - עליה, עדות שונות וכדומה.
- **הבעיה אינה אצלנו. התוכנית הכלכלית כלה, במקורה, תקציבי בים להסכה מיקצועית.**
ומה קרה?
מה שקרה הוא - ואני מודה בכך בפה מלא! - שאיננו ערוכים עדיין להסבה מיקצועית. איננו - הכוונה, קודם כל, למדינת-ישראל. טוב, גם מישרד-העבודה והרווחה, שאליו אנו כפופים.
- **הטענה בלפיכם היא, שעצם מתן דמי-האבטלה מעורר אנשים להעדיף את האבטלה על-פני עבודה בעבודות בלתי-רצויות.**
זה אולי המצב המצטייר כרגע. גם זה לא מדויק, מכיוון שאדם יכול להעדיף לקבל דמי-אבטלה על-פני הצעות-עבודה רק במשך תקופת בת חצי שנה.
- **אני חותר למצב שבו, אדם לא יהא רשאי לקבל דמי-אבטלה, אלא אם יעבור בתקופת זאת הכשרה מיקצועית. לשם כך, צריך אמצעים, ועל כך אנו מתריעים.**
הנה, למשל, אני טיפחתי בתיק של פועלי אתא. 901 מהם פוטרו, ורק כ-100 עברו הסכה מיקצועית. את השאר לא היה בתקציבנו להכשיר, ועל כך אנו צועקים!

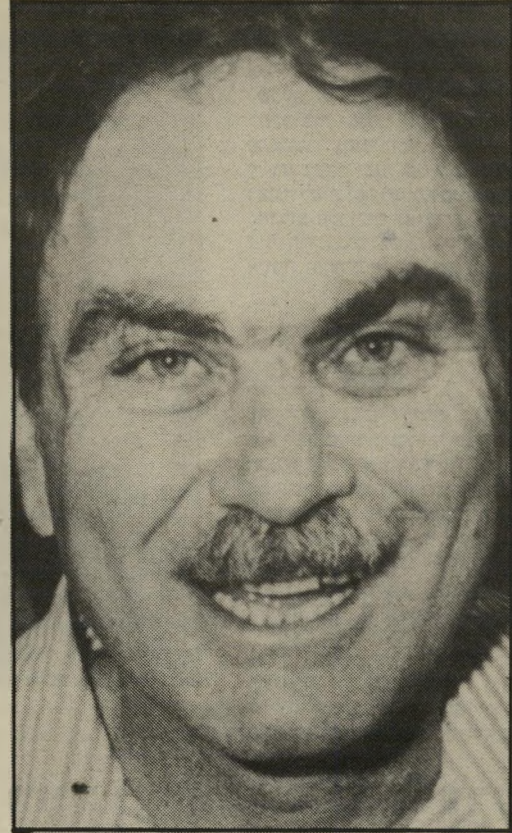
עבד-אליהאב דראושה:

„כשלימדתי ערבית, לא היתה חברה חולנית!“

הערבים הם מלוכלכים! „ראיתי ערבי וממש נגעלתי...“ אלה הם רק חלק מהפנינים, פרי עטם של תלמידים יהודים, במיסגרת מחקר שנערך לבדוק את יחסם לבני העם השני החיים בארץ. המורה לערבית של התלמידים אף החריפה את התמונה, משאיפיינה את רוב הנשאלים כ-„אינטליגנטיים“, „רגישים“, וכד'.

המחקר, שפורסם בכתבה של חנה קלדרון במוסף „הארץ“, שפך אור נוסף על ההקצנה שחלה בארץ. נזכרתי במי שהיה המורה שלי לערבית בבית-הספר, וכיום הוא חבר-כנסת - עבד-אליהאב דראושה.

- **קראת את המחקר המדובר?**
קראתי, והדברים מזועזעים. אומנם קראתי מחקרים קודמים בנושא ואני די מעורה בו, אולם הפעם ממש הודעזעתי.
- **מהו ניסיוןך בתחום החינוך?**
יש לי נסיון של 21 שנים - כמורה, כמנהל וכמפקח. כלומר, הכרתי את כל המיסגרות, כי לימדתי גם בנתיספר יהודיים וגם בערביים.
- **ולאחר ותק שכזה, הופתעת?**
לא הפתעה גמורה. אבל נכון לאמר שהיתה לי אכזבה עמוקה ממערכת-החינוך. זה הרליק אצלי אור אדום מהבהב. זה צריך להדליק אצל כל אחד אור שכזה. יש כאן אלמנטים מובהקים של גיזענות, קיצוניות.
- **בימיך, כמורה, לא היו גילויים כאלה?**
היו תופעות מיקריות, חריגות, של ילד בודד שהתבטא בקיצוניות. אבל אלה היו תופעות נדירות. כיום, המחקר מתריע על חברה חולנית.
- **זכור לי מתקופת לימודיך אצלך, שלמדנו בעיקר שירים ובריחות, ולא התקיימו מיסגשים עם בני העם הערבי.**
כאן בריוק מתחילה הבעיה. אחת הסיבות העיקריות למה שקראנו בסוף-השבוע הוא הזילול המוחלט בשפה הערבית ולימודה. עד היום, רק כעשירית מכלל התלמידים בישראל לומדים ערבית. ובנתיספר שבהם לומדים את השפה, עושים זאת רק כדי לצאת ידי חובה, כדי להעביר את הזמן או ככילוי. זה נובע מתיסתי-עולם מוטעית, כאילו הערבית היא שפה של עם מפגר. לכן מעדיפים ללמד בארץ את שפות התרבות הגבוהה, המעודנת-כביכול - אנגלית וצרפתית. זה ממש מצחיק. הרי ישראל נמצאת בתוך איזור שכולו ערבי! כל עוד לא יתנו במערכת החינוך דגש ללימוד השפה הערבית, התרבות וההיסטוריה הערבית - לא יחול שינוי בהקצנה ובהתנשאות שראינו. שר החינוך חייב לתקן את המעוות, ומיד!

עדי אמוראי:

„טימטום לחשוב שבנים עדיפים על בנות!“

מסקיהדין של השבוע - אם לא זה של השנה - ניתן בבית-הדין בבאר-שבע. כבוד הדין התיר לבן הדת היהודית, ישראל שחי בישראל של שנות ה-80, המת-יימרת להיקרא מודרנית, לשאת אשה נוספת על אשתו הנוכחית. הטיבה, תאמינו או לא, נעוצה בכך שאשתו לא העניקה לו בן-זכר.

שוחחתי בסוגיה המדהימה עם אב גאה לשלוש בנות נאות. האיש הוא עדי אמוראי, סגן-שר-האוצר ואב להדס, איילת ונטע.

- **עלה בדעתך, אייטעם, שקופחת, מבוזז שגולדו לך רק בנות?**
איוה טימטום! הרי בדרך-כלל, הבנות קרובות לאב יותר מאשר לאם. להיפך, אדם שיש לו שלוש בנות, כמנני, מרוויח שלושה בנים - חתנים, הרי כתוב: „יעזוב איש את אמו ודבק באשתו...“ מי שמפסיד הוא האב של הבן.
- **עם יד על הלב: כך גם הגבת כשגולדו לך בת אחר בת?**
תמיד! כששאלו אותי: „כמה ילדים יש לך?“ הייתי עונה: „יש לי שתי בנות ובת אחת.“
- **למען האמת, כל אחר רוצה גיוון. במשך הזמן, על כל פנים, למדתי לשמוח במצבי ולהעריך את היתרונות שבו, והם רבים. אבל גם קודם לכן אמרתי: מה שבא, ברוך הבא!**
- **גדלת בבית דתי וסבך אף היה רב ידוע. מה יחסה של ההלכה לסוגיה?**
אולי בהלכה יש לכך שמץ של יסוד. כתוב כי אדם רשאי לגרש את אשתו, אם לא ילדה לו - איני זוכר אם מציניים דווקא בן או ככלל - כמשך 10 שנים תמימות. אזי, על פי ההלכה, לא קיימה האשה את מיעוונת פרורונו.
- **ומה יחסך האישי לעניין?**
קודם-כל, יש בפסקיהדין משום פגיעה במגילת-היסוד של מדינת-ישראל, שם נאמר שלא תהא אפליה בין המינים. זה אבסורד! ימיהינייים חזורים!